

Інформаційні джерела:

1. Страпчук С. Механізм забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств на засадах циркулярної економіки. Економічний аналіз. 2020. Том 30. № 2. С. 33-40.

2. Генціяз Я., Гнидюк М. Інституційні механізми регіонального розвитку України: шлях до майбутнього. Збірник наукових праць УАДУ. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – Вип. 2, ч. 1. – С. 66-73.

3. Дубровик-Рохова А. Шведський підхід до сталого розвитку. День : Інтерфакс-Україна. 5 червня 2018 р. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/shvedskyyu-pidhid-do-stalogo-rozvytku>.

4. Ільченко В. Інституційне забезпечення сталого розвитку. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип.21. С. 19.

5 . European Commission. Europe 2020 URL: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

УДК 330.341.1

Г.С. Морозова, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ПЕРЕДУМОВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

В умовах глобальної конкуренції та інформаційного суспільства від спроможності сільськогосподарських підприємств перейти на інноваційний тип економічного розвитку залежить вирішення стратегічного завдання із забезпечення їх конкурентоспроможності та стійкості конкурентних переваг агропродовольчої продукції на регіональних і світовому ринках, реалізація потенціалу аграрного виробництва країни. В зв'язку з цим, виникла об'єктивна необхідність в розумінні економічної сутності поняття інноваційного розвитку аграрного сектора.

Ґрунтовні дослідження теоретичних та прикладних засад інноваційних процесів в аграрному секторі економіки в цілому здійснили такі провідні вітчизняні вчені: В. Андрійчук, О. Гуторов, Л. Михайлова, В. Онегіна, П. Саблук, П. Стецюк, О. Ульянченко, О. Шубравська та інші.

Розробка основних критеріїв оцінки інноваційного розвитку аграрного сектора в ринкових умовах вимагає спочатку чіткого з'ясування економічної сутності цього терміну. Тому, з метою системного дослідження поняття «інноваційний розвиток аграрного сектора» вважаємо за доцільне розглянути усталене значення слів, що

утворюють це поняття, а також провести аналіз уже існуючих його дефініцій. Аналіз сутності та змісту цих економічних категорій дозволить розкрити сучасну концепцію здійснення інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств.

Слово «інноваційний» є похідним від слова «інновація». Вперше у науку терміни "інновація" та "інноваційний процес" запровадив на початку ХХ ст. австрійський вчений Йозеф Шумпетер. Досліджуючи основні поняття інноваційної теорії, він розглядав інновації як зміни технології та управління, як нові комбінації щодо техніки і технології, використання ресурсів, створення нових товарів тощо. Інновації, за Й. Шумпетером, – це не просто нововведення, а новий чинник виробництва [1, с. 238].

Якщо звернутися до Великого тлумачного словника сучасної української мови, то термін „інновація” трактується у двох значеннях: 1. нововведення; 2. комплекс заходів, спрямованих на впровадження в економіку нової техніки, технологій, винаходів і т. ін., а під «нововведенням» слід розуміти – те нове, яке недавно або тільки-но ввели” [2, с. 573]. Отже, вважаємо, що термін «нововведення» – це вітчизняний аналог терміну «інновація». Але, оскільки, термін «інновація» закріплений у чинному законодавстві та визнаний у міжнародних нормативно-правових актах, то його вживанню необхідно надавати перевагу.

Розглядаючи думки вітчизняних і зарубіжних учених на суть терміна «інновація», можна чітко виділити три основні підходи до дослідження цієї наукової проблеми. З одного боку, одні учені вважають, що інновація – це результат творчого процесу у вигляді нової або вдосконаленої продукції (технології). З іншого боку, прибічники процесного підходу стверджують, що інновація – це процес впровадження, освоєння і використання нових рішень; процес зміни та удосконалення того або іншого продукту в тій або іншій господарській області. Ще один підхід, що отримав поширення в інноваційній теорії, – еволюційний. Згідно з даним підходом, інновація розглядається як зміна, оновлення, що відбувається в продукті, технології, системі, методі.

Так, наприклад, за визначенням Д.М. Черваньова та Л.І. Нейкова, інновація – це техніко-економічний процес, який, завдяки практичному використанню продуктів розумової праці – ідей і винаходів, приводить до створення кращих за властивостями нових видів продукції та нових технологій, які, з'явившись на ринку як нововведення, можуть дати додатковий дохід [3, с. 352]. На відміну від цієї точки зору, П.С. Харів, вважає, що інновація – це результат

інноваційної діяльності, відображений у вигляді наукових, технічних, організаційних чи соціально-економічних новинок, котрий може бути отриманий на будь-якому етапі інноваційного процесу [4, с. 157]. Думку, що інновація – це "упровадження в господарську практику результатів інноваційних процесів", – висловлює і український вчений С.Ф. Покропивний [5, с. 24]. Ми також розподіляємо дану точку і вважаємо, що інновація виступає саме результатом впровадження нововведень.

Слово «розвиток» походить від дієслів «розвивати», «розвинути», що є синонімом німецького «entwicklung», що, у свою чергу, калькулює латинське «evolutio» – еволюція (від «evolvo» – розгортання).

Велика радянська енциклопедія подає трактування поняття «розвитку» як необоротної, спрямованої закономірної зміни матеріальних та ідеальних об'єктів. Тільки одночасна наявність цих трьох зазначених властивостей виділяє процеси розвитку серед інших змін: - оборотність змін характеризує процеси функціонування (циклічне відтворення постійної системи функцій); - відсутність закономірності характерно для випадкових процесів катастрофічного типу; - за відсутності спрямованості зміни не можуть нагромаджуватися, і тому процес втрачає характерну для розвитку єдину, внутрішню взаємозалежну лінію.

Внаслідок розвитку виникає новий якісний стан об'єкта, що виступає як зміна його складу або структури (тобто виникнення, трансформація або зникнення його елементів чи зв'язків).

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови визначено розвиток як процес, внаслідок якого відбувається зміна якості чого-небудь, перехід від одного якісного стану до іншого.

Узагальнивши поняття, що дає філософський енциклопедичний словник та інші енциклопедичні видання зазначимо, що «розвиток» – це філософське, соціально-економічне і соціально-психологічне поняття, сутність якого полягає в незворотних, цілеспрямованих і закономірних змінах матеріальних та ідеальних об'єктів.

Отже, під інноваційним розвитком аграрного сектора слід розуміти систему заходів щодо проведення комплексу наукових досліджень та розробок, створення інновацій, їх освоєння з метою максимізації доходів і підвищення конкурентоспроможності продукції рослинництва на основі зниження витрат й підвищення її якості, що забезпечує прискорене економічне зростання та розширене відтворення галузі.

Інформаційні джерела:

1. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, кредита, процента и цикла конъюнктуры): пер. с нем. М. : Изд-во "Прогресс", 1982. 453 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2003. 1440 с.
3. Черваньов Д. М. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. Д.М. Черваньов, Л.І. Нейкова. К. : Вид-во "Знання", 2019. 516 с.
4. Харів П. С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів. Тернопіль: Вид-во "Економічна думка", 2013. 326 с.
5. Покропивний С. Ф. Інноваційний менеджмент у ринковій системі господарювання. Економіка України. 2015. N 2. С. 22-26.

УДК 657.6:337:004.8

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

Л.О. Кирильєва, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ АУДИТУ ЯК ФАКТОР НОВОГО ФОРМАТУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій власники підприємств по-новому оцінюють необхідність бачити ключові показники і будувати комплексні звіти в режимі реального часу, що обґрунтовує наступність в інноваційному розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління як інтегрованої системи організації даних, базових положень обліку та аналізу, методів і принципів.

Організація обліково-аналітичного забезпечення управління підпорядковується чинникам й умовам цифрового розвитку економіки, технологічного потенціалу та динаміці професійного забезпечення, що в сукупності складає основу для прийняття управлінських рішень, розвитку бізнесу та економіки в цілому [1, с. 17].

Слід зауважити, що пандемія COVID-19 змінила умови існування та розвитку бізнес-процесів в усьому світі. Відбувається перехід роботи багатьох установ та організацій із off- line в on-line режим. Будь-який бізнес виявився не захищений, на сьогодні спостерігається спад в багатьох галузях, відбувається втрата робочих місць. Не можна не погодитися з думкою експертів, що з одного боку розвиток диджиталізації аудиту створив додаткове навантаження, але з